

Barokní ekonomika a hospodářské využití krajiny sasko-lauenburských panství (1680-1740)

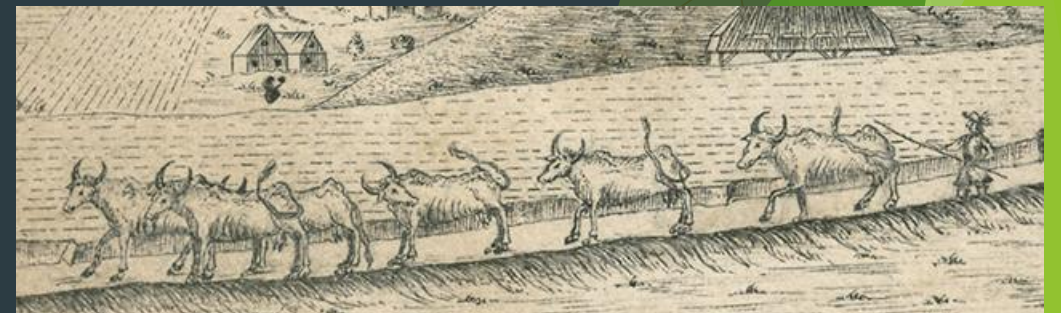
Michal Vokurka

Historický ústav AV ČR / Ústav českých dějin FF UK

vokurka@hiu.cas.cz

Otázky a cíle příspěvku

- ▶ Dobová a kulturní specifika hospodaření v krajině
- ▶ Jaké jiné (kulturní) funkce plnila hospodářská krajina?
- ▶ Krajina jako zdroj obživy a výdělku pro poddané i vrchnost
 - ▶ Vrchnost: držba panství po generace
 - ▶ Poddaní: střídání usedlostí během života

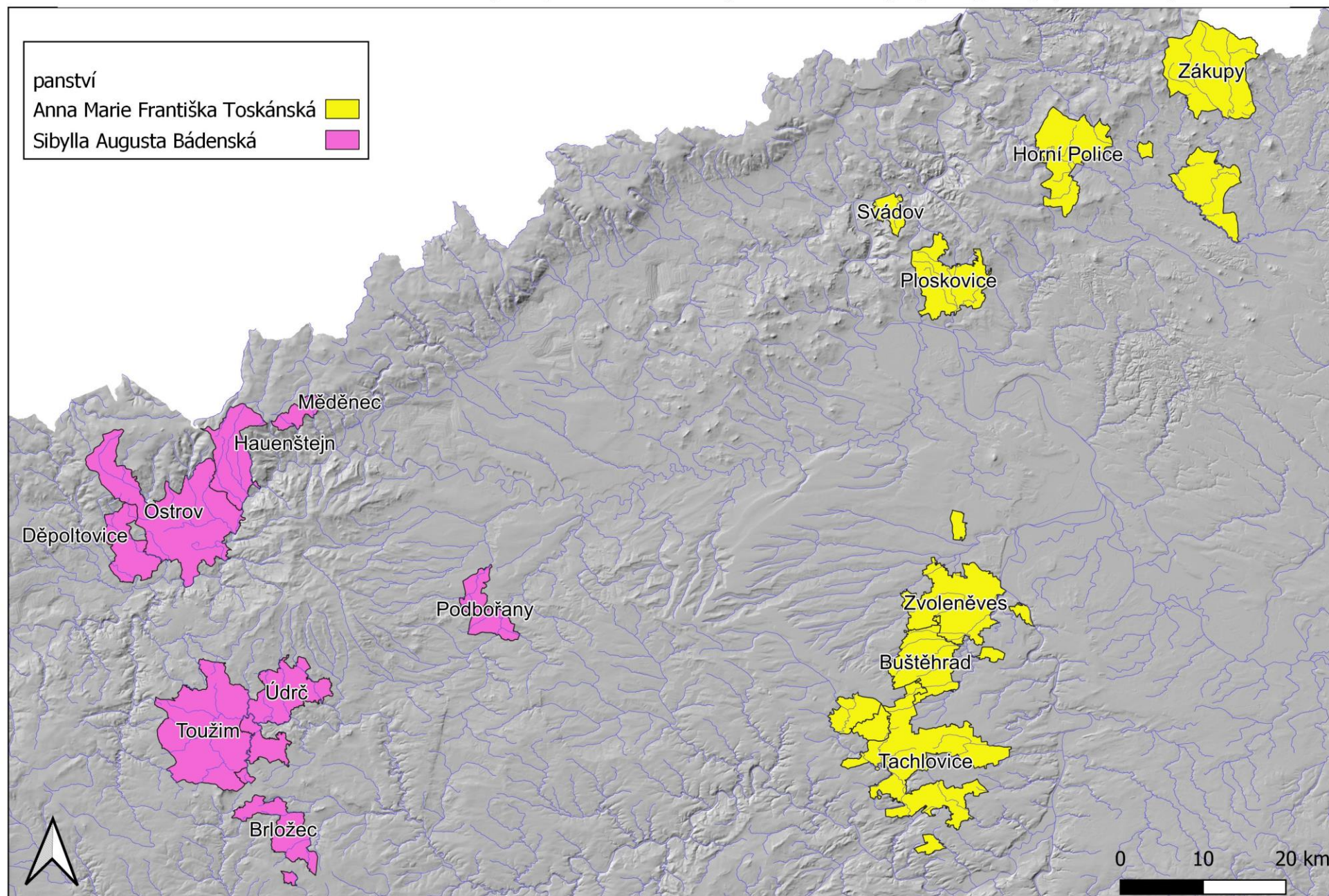

Barocke Ökonomie & Katholischer Wirtschaftsstil (P. Hersche)

- ▶ Primárně pro uspokojení potřeb (poptávky)
- ▶ Zisk méně důležitý
- ▶ Dobrý hospodář ≠ finančně úspěšný
- ▶ Idealizace života na venkově
 - ▶ x mravně zkažené prostředí dvorů a měst

Panství sasko-lauenburských princezen Anny Marie a Sibylly Augusty (cca 1730).

Typy ploch

- ▶ Orná půda
- ▶ Lesy
- ▶ Pastviny + louky
- ▶ Vodní plochy
- ▶ Zahrady
- ▶ Zastavěné plochy
- ▶ Povrchová těžba

Potřeby

- ▶ Spotřeba, osivo, zásoba/export
- ▶ Stavební i palivové dříví, lov
- ▶ Pastva, krmivo (ovce, koně)
- ▶ Rybníkářství, energie, závlahy
- ▶ Plodiny, rekreace
- ▶ Bydlení, zpracovatelský provoz, náboženství
- ▶ Suroviny pro další výrobu
- ▶ + šlechtická reprezentace

Les

- ▶ Obnova lesů během 30YW a následné deprese
- ▶ Zvyšování tlaku na produkci dříví
 - ▶ Stavební materiál, otop, výroba uhlí (sklárny, hamry)
- ▶ Proměna druhové skladby -> jehličnany
- ▶ Vývoj regulace a správního aparátu
- ▶ Omezování lesní pastvy
- ▶ Kulturní význam -> lov, poustevny

Vodní plochy

- ▶ Obnova starých, zakládání nových rybníků
- ▶ Panství Toužim, Ostrov, Údrč x Zákupy, Ploskovice, Zvoleněves
- ▶ Náklady na provoz: cca 20 % z výnosu
 - ▶ Bezpečnost - aby nezpůsobily škodu
 - ▶ Údržba - i kvůli majetko-právním vztahům
- ▶ Právo lovu má vrchnost -> může pronajmout
- ▶ Řeka jako dopravní cesta - cla a přívozy

Karte

Změny hospodářské v krajině (1680-1740)

- Obnovování vodních ploch
- Nárůst počtu lidí i hospodářských zvířat
- Proměna lesního hospodářství

Závěr

- ▶ Kulturně a technologicky podmíněná specifika
- ▶ Spíše dlouhodobé vlivy (ne náhlé změny)
- ▶ Pro většinu lidí spíše zdroj obživy než výdělku
- ▶ Lidé, kteří krajinu zaznamenávali

